

Agractie Nederland vindt het demonstratierecht een belangrijke democratische vrijheid om op duidelijk zichtbare wijze aandacht te vragen voor een onderwerp. De demonstratie kan op talloze manieren worden uitgevoerd, zowel digitaal als fysiek.

Wij vinden dat het demonstratierecht onder druk staat. De wet laat ruimte voor een zekere mate van schuren of overschrijden van de 'normale' wettelijke grenzen onder de vrijheid van het demonstratierecht. Echter is het bijna ondoenlijk om hierover met de overheid (politie en/of burgemeester) heldere afspraken te maken. Beide partijen willen hun kaarten niet blootgeven en de overheid blijft formeel op zijn strepen staan, gesprekken eindigen vaak in een patstelling. Hierdoor ontstaat veel onduidelijkheid, zowel aan de zijde van het bevoegd gezag als bij de demonstranten.

De grenzen van het demonstratierecht zijn moeilijk vast te stellen. Dit hangt samen met de locatie, de grootte en manier van demonstreren, de intenties van de demonstranten. Kortgezegd de reële risico's op allerlei terrein.

Wij vinden niet dat er sprake is van rechtsongelijkheid tussen bepaalde groepen demonstranten. Wel worden er regelmatig uit veiligheidsoverwegingen andere keuzes gemaakt door het bevoegd gezag, waardoor het lijkt of er rechtsongelijkheid is.

Het de-escalatie beginsel is meestal leidend, maar soms lijkt het er sterk op dat het bevoegd gezag na meerdere demonstraties een daad wil stellen. Dus geen rechtsongelijkheid, wel een willekeurige toepassing van de grenzen.

Ook zijn op onduidelijke subjectieve gronden verboden in bepaalde steden of regio's ingesteld op soorten voertuigen om naar demonstraties toe te gaan, of door een optocht daadwerkelijk te demonstreren. Wij denken dat dit ook te maken heeft met het vermijden van risico's door het maar helemaal niet toe te laten, maar wij vinden dit wel in strijd met de democratische rechten. De eenduidigheid in beleid kan stukken beter, evenals het maken van afspraken met het bevoegd gezag. De landelijke overheid dient hiervoor heldere kaders aan te geven, duidelijk zowel voor het bevoegd gezag als de demonstrerende partijen. Een betere waarborging van het demonstratierecht kan mogelijk door kosteloze rechtsgang en een rol van de ombudsman.

Bart Kemp

Voorzitter Agractie Nederland